

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Mirek (przewodniczący)
SSN Jacek Błaszczyk (sprawozdawca)
SSN Michał Laskowski

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **P. L.**

skazanego z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 7 listopada 2023 r.

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego, na korzyść skazanego
od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku
z dnia 5 marca 2020 r., sygn. akt X W 5254/19,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i na mocy art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w. w zw. z art. 5 § 1 pkt 9 k.p.w. umarza postępowanie w sprawie;**
- 2. obciąża Skarb Państwa kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Do Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku, w stosunku do **P. L.** wpłynęły dwa odrębne wnioski o ukaranie.

Komendant Komisariatu [...] Policji w G., za nr [...] wniósł o ukaranie **P. L.** za

to, że w dniu 19 kwietnia 2019 r. około godz. 21:22 w G. w sklepie S. w Centrum Handlowym przy ul. T. dokonał kradzieży mienia w postaci jednej sztuki perfum marki P. o nazwie (...) o pojemności 30 ml o wartości 241,99 złotych na szkodę S. Sp. z o.o., tj. za czyn z art. 119 § 1 k.w.

Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt X W 5254/19 i zarządzeniem Przewodniczącego X Wydziału Karnego Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 12 listopada 2019 r., na podstawie art. 59 § 2 k.p.w., przeciwko P. L. wszczęte zostało postępowanie o wykroczenie z art. 119 § 1 k.w. (k. 16).

Komendant Komisarjatu [...] Policji w G., za nr [...], wniósł o ukaranie P. L. za to, że w dniu 14 października 2019 r. w G. w sklepie S. w Centrum Handlowym przy ul. T. dokonał kradzieży mienia w postaci 1 sztuki perfum marki C. o nazwie (...) o pojemności 50 ml i wartości 475 złotych na szkodę S. Sp. z o.o., tj. za czyn z art. 119 § 1 k.k. (k. 17 akt dołączonych o sygn. X W 5255/19).

Sprawa ta została zarejestrowana pod sygn. akt X W 5255/19 i zarządzeniem Przewodniczącego X Wydziału Karnego Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 12 listopada 2019 r., na podstawie art. 59 § 2 k.p.w., przeciwko P. L. wszczęte zostało postępowanie o wykroczenie z art. 119 § 1 k.w. (k. 16 akt dołączonych o sygn. X W 5255/19).

Następnie, postanowieniem z dnia 28 stycznia 2020 r., sygn. akt X W 5255/19, z uwagi na łączność podmiotową, celem wspólnego rozpoznania, działając na podstawie art. 33 § 1 k.p.k. oraz art. 34 § 1 k.p.k. w zw. z art. 11 k.p.w., Sąd połączył sprawy o sygn. akt X W 5255/19 i o sygn. akt X W 5254/19, ze wskazaniem dalszego, łącznego prowadzenia postępowania pod sygn. akt X W 5254/19 (k. 22).

Wyrokiem nakazowym z dnia 5 marca 2020 r. o sygn. akt X W 5254/19, Sąd Rejonowy Gdańsk - Południe w Gdańsku uznał P. L. za winnego popełnienia:

1. czynu zarzucanego mu w 1 wniosku o ukaranie (sygn. akt X W 5254/19), kwalifikowanego jako wykroczenie z art. 119 § 1 k.w.
2. czynu zarzucanego mu w 2 wniosku o ukaranie (sygn. akt X W 5255/19), kwalifikowanego jako wykroczenie z art. 119 § 1 k.w. - z tym ustaleniem, że obwiniony dopuścił się wskazanych czynów w krótkich odstępach czasu oraz w podobny sposób i za to na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k. w zw. z art. 37a k.k. wymierzył mu karę grzywny w wymiarze 50 stawek

dziennych, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 złotych (pkt I).

Sąd wydał również rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów sądowych i zwolnił obwinionego z obowiązku ich ponoszenia (k. 25).

Wobec braku sprzeciwu uprawnionych stron - w związku z obowiązywaniem w okresie od 31 marca 2020 r. do 23 maja 2020 r. przepisu art. 15zzs ustawy o zwalczaniu COVID-19 - przedmiotowy wyrok nakazowy uprawomocnił się w dniu 9 czerwca 2020 r. (k. 38).

Kasację od tego orzeczenia wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżając wyrok na korzyść obwinionego zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 5 § 1 pkt 9 k.p.w., poprzez jego niezastosowanie i wydanie wyroku nakazowego, na mocy którego obwiniony został skazany jak za popełnienie jednego czynu zabronionego z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k., podczas gdy postępowania, zainicjowane skierowanymi przez właściwą jednostkę Policji odrębnymi wnioskami o ukaranie, zostały - w myśl art. 59 § 2 k.p.w. - wszczęte o dwa wykroczenia z art. 119 § 1 k.w., połączone następnie do wspólnego prowadzenia, a tym samym brak było skargi uprawnionego oskarżyciela w rozumieniu dyspozycji art. 45 § 1 k.p.k. w zw. z art. 14 § 1 k.p.k., uprawniającej Sąd do skazania obwinionego jak za przestępstwo, co stanowi bezwzględną przyczynę uchylenia orzeczenia przewidzianą w art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w.

W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego i umorzenie postępowania w sprawie o wykroczenia na podstawie art. 5 § 1 pkt 9 k.p.w.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w., dlatego też należało uwzględnić ją w całości na posiedzeniu, bez udziału stron.

Analiza akt sprawy Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku, sygn. akt X W 5254/19 nie pozostawia wątpliwości, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane z rażącą obrazą przepisu prawa procesowego, wskazaną w zarzucie kasacji.

Dysponując dwoma wnioskami o ukaranie (k. 17 akt XW 5254/19 oraz k. 17 akt XW 5255/19) o odrębnie zarzucone obwinionemu wykroczenia, po dokonaniu

analizy materiału dowodowego zgromadzonego w ramach postępowań połączonych do wspólnego prowadzenia (postanowienie k. 22 akt XW 5255/19) i po uznaniu, że zarzucane P. L. i jednostkowe wykroczenia z art. 119 § 1 k.w. uzasadniają odpowiedzialność karną za jeden czyn kwalifikowany z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k.. Sąd *meriti* winien był odstąpić od dalszego procedowania w trybie postępowania w sprawie o wykroczenie i wobec braku skargi uprawnionego oskarżyciela w sprawie o występpek, a to braku aktu oskarżenia wniesionego przez prokuratora, winien był umorzyć postępowanie na podstawie art. 5 § 1 pkt 9 k.p.w., przekazując zarazem materiały sprawy prokuratorowi, celem rozważenia wystąpienia do sądu z aktem oskarżenia w sprawie o jeden czyn, na który składają się zachowania wyczerpujące znamiona wykroczeń.

Bez wątpienia wydanie wyroku i skazanie za czyn kwalifikowany przez Sąd jako wyczerpujący ustawowe znamiona art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k., wymuszało procedowanie w oparciu o przepisy Kodeksu postępowania karnego. Wnioski o ukaranie za wykroczenia, nawet z uwagi na większą ich ilość, nie mogły bowiem skutecznie zastąpić aktu oskarżenia.

Jak słusznie zwrócił uwagę Prokurator Generalny, Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 24 maja 2005 r. o sygn. akt I KZP 14/05 stwierdził, iż nie można w jednym postępowaniu stosować dwóch procedur, tj. karnej i wykroczeniowej. Co prawda, wskazana uchwała została podjęta w odniesieniu do odmiennego niż analizowany stanu faktycznego, a to do sytuacji gdy jeden z kilku zarzucanych czynów stanowi wykroczenie (co rodzi konieczność rozważenia, na podstawie jakich przepisów proceduralnych - w tym również na etapie postępowania odwoławczego - rozpatrywać owo wykroczenie, jako jeden z zarzutów ciężących na oskarżonym), niemniej jednak istotne jest *meritum* tego judykatu. Sąd Najwyższy stanął bowiem na stanowisku, że orzeczenie w sprawie o wykroczenie, wydane w postępowaniu karnym z pominięciem przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, jest chronione treścią art. 439a k.p.k., stąd w sprawie, w której rozpoznaje się jednocześnie kwestię odpowiedzialności karnej za przestępstwo i za wykroczenie, nie można stosować równolegle dwóch procedur i zastosowanie znajdzie Kodeks postępowania karnego.

W wypadku wszczęcia postępowania w sprawie o wykroczenie i stwierdzenia

w toku postępowania sądowego, że czyn stanowi przestępstwo, nie jest dopuszczalne rozpoznanie sprawy o przestępstwo w procedurze wykroczeniowej. Występuje wówczas ujemna przesłanka procesowa w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela, gdyż do rozpoznania sprawy o przestępstwo wymagany jest akt oskarżenia (lub jego surogat) wniesiony przez prokuratora lub innego uprawnionego oskarżyciela publicznego (art. 5 § 1 pkt 9 k.p.w.) (zob. *D. Świecki (red.), B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski: Komentarz aktualizowany do art. 400 k.p.k., LEX/el., 2023*).

Sąd Rejonowy Gdańsk - Południe w Gdańsku, na żadnym etapie postępowania nie stosował przepisów procedury karnej, niemniej wydając wyrok skazujący jak za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 2 k.k., nie mógł orzekać w oparciu o przepisy Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, przy czym do rozpoznania sprawy na podstawie procedury karnej brakowało mu skargi uprawnionego oskarżyciela, co implikowało umorzenie postępowania w sprawie o wykroczenia.

Postępowanie w niniejszej sprawie zostało zainicjowane policyjnymi wnioskami o ukaranie, sprawy zostały przez Sąd, na podstawie art. 59 § 2 k.p.w., wszczęte o wykroczenia z art. 119 § 1 k.w., kwestionowany wyrok nakazowy został wydany w oparciu o regulacje Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia i o odwołaniu w tym trybie zostały pouczone strony postępowania wykroczeniowego (k. 24 akt XW 5254/19 – pkt 2 zarządzenia). W analizowanym stanie faktycznym mamy do czynienia ze „sprawą o wykroczenie” w rozumieniu art. 110 § 1 k.p.w., rozumianą jako sprawa od początku prowadzona w postępowaniu uregulowanym w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 sierpnia 2011 r., III KK 23/11; z dnia 15 kwietnia 2010 r., III KZ 29/10; z dnia 23 października 2003 r., IV KK 94/03 i z dnia 24 stycznia 2022 r., III KK 269/20 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2023 r., V KK 280/23).

Wskazane wyżej uchybienie Sądu miało oczywisty wpływ na treść wydanego wyroku, a w szczególności na zakres możliwej do określenia odpowiedzialności prawnej P. L. za zarzucane mu czyny.

Konsekwencją przedstawionej argumentacji prawnej było uchylenie zaskarżonego kasacją wyroku i wydanie orzeczenia następczego w postaci

umorzenia postępowania z uwagi na ziszczenie się wskazanej ujemnej przesłanki procesowej.

Podzielając zasadność zarzutu kasacji i jej wniosek końcowy, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, rozstrzygając także o kosztach sądowych postępowania kasacyjnego.

JML

[ms]